

A HONVÉDSÉG TESTNEVELÉSE

A testnevelés szükségességét világszerte elismerik. A sportolás az egész társadalmi élet terén előkelő helyet foglal el. Világszerte tisztázott az is, hogy a haderőn belül mi a szerepe és mi az értéke a sportnak. Nálunk mégis sajnálatosan rendkívüli különbségek a fel fogások a testnevelésnek a honvédségen belüli fontossága és szerepe tekintetében.

E cikk véleményét tartalmaz és talán útát is, amelyen a viszonylag helyes megoldást megtalálhatjuk. Előljáróban foglalkozni kívánok azokkal a véleményekkel, amiket általában hallani lehet.

Nem kell a honvédségen belül sport! Ez a legkirívóbb vélemény, amit a közelmúltban hallottam. Egyben a legkönnyebb is ellenérveket találni ellene.

Csak sportolnia kell a honvédségnek. Minden más lényegtelen. Ez a másik elv és ennek hirdetői szívesen csinálnának testnevelési iskolákat különféle honvédségi tanfolyamokból. Alig kell ezzel az elvvel is foglalkozni, annyira átlátszóan hamis.

A sportolást olyan t érre szeretnék egyesek vinni, ahol a legkönnyebb eredményeket felmutatni és az egész sportkiképzés célját és módszerét abban látnák, hogy néhány sport-primadonna szerepeljen, az országban bent és nemzetközi versenyeken kint. Megelégednének e vélemény hirdetői azzal, hogy a kiváló sportolónk a honvédségnek sport-presztizsát emeljék.

Már előljáróban leszögeztem, nem nehéz és alig érdemes azzal a véleménnyel vitába szállni, amely tagadja a sport fontosságát a honvédségen belül. Ha vizsgáljuk mik a testnevelés alapvető céljai, akkor már ezek a célkitűzések magukban feleletet adnak a kérdésre.

A sport általános céljai, hogy a kultúra fejlődésével hiányzó testmozgásokat állandó korhoz és nemhez alkalmazkodó gyakorlatokkal pótolja s az egyént és az egyéneken keresztül az egész nemzetet testben is és éppen így lélekben is megerősítse. Tehát a testnevelés célja kettős, mégpedig a test és lélek harmónikus nevelése és fejlesztése.

Testi célok: egészség,
ügyesség,
gyorsaság,
rugalmasság,
szívósság,
testi erő,
erőnlét (kondíció),
helyes testtartás és a
természetes mozgás megtartása és fokozása.

Lelki célok: akarat erő,
 bátorság,
 fegyelmezetttség,
 bajtársiasság,
 közösségi-érzet,
 egymás-megbecsülés,
 küzdeni tudás,
 leleményesség fokozása
 Jókedv, öröm.

Melyik ilyen cél hagyható figyelmen kívül honvédségi szempontból? Véleményem szerint egy sem. Útőképes honvédnek a szívósságra, testierőre, ügyességre éppen úgy szüksége van, mint a pihenésre, üdülésre, szórakozásra és emelkedett lélekre.

Tehát, ha a testnevelést nem is tudnánk az általános kiképzéssel teljesen párhuzamba állítani, még akkor is időt kellene szakítani arra, hogy a honvédek sportoljanak.

Szabad-e viszont abba a túlzásba esni, hogy öncélúan sportoltassunk egyéneket, vagy az egész honvédséget? Nem! Még abban az esetben sem, ha a cél itt sportprimadonna képzés lenne és ezen át a honvédség tekintélyének, hírének emelése.

L'art pour l'art sportra nincs szükség. A honvédség soha sem lehet olyan gazdag, hogy csak kedvtelésből, csak a sportért sportoljon, vagy a testnevelés lehetőségeit egyes személyek csúcseredményeire pazarolja. A honvédségi testnevelésnek szorosan az általános kiképzéshez kell igazodnia. Az egyes fegyverek, gépek és egyéb eszközök kezelésében való kiképzést kell a testnevelésnek elősegítenie. Tehát kimondottan honvédségi célsportot kell folytatni és pedig oly keretek között, hogy az a tömegsport ismerveit magán viselje.

Elérkezünk tehát a honvédségi testnevelés egyetlen helyes alapelvehez. Tömegsportot kell folytatni úgy, hogy abban való minden felhasználó óra az általános kiképzést és a honvéd szakmai ügyességét egy lépéssel előre vigye.

Éppen a folyó kiképzési évben láttam egy olyan kirívó példát e tekintetben, amit itt fel kell említenem. A honvédség egyik előjárójának kíséretében megtekintettem az 1. hadosztály zárógyakorlatát a Sió torkolata körül. A zárógyakorlat végén gépkocsival mentünk arra a gyülekező helyre, amely kb. 10 km-nyi távolságra volt a gyakorlat befejezésének helyétől. Még a gyalogság, de a tüzérség is távol volt attól a helytől, ahol a csapatoknak gyülekezniök kellett és máris izdadtan, csapzottan félig futva, félig dolgozva láttuk beérkezni egy híradó rajt a gyülekezés helyére. Ott ez a raj az utolsó simításokat végezte, teljes rajfelszerelésének mállházásában és anyagának rendezésében.

A gyakorlat alatt is feltűnt, hogy az a gyakorlatvezetői vonal, amit ez a raj kiépített, tökéletesen működött és vele kapcsolatban semmiféle kifogásnak helye nem volt. Akkor tűnt fel végleg különösebben ez a raj; amikor a lebontását is egészen precízen és nem várt gyorsasággal hajtotta végre.

Érdeklődtem a rajparancsnoknál, hogy kik ők, kikből áll a raj és minek tudható be ez a gyorsaság. Ő félig-meddig már verseny-lázban jelentette, hogy a hadsereg sportversenyén induló egyik híradó-járőrrel állok szemben és ők meg akarják nyerni a versenyt, ezért már hetek óta gyakorolnak arra.

Mi volt az eredmény? Preciz, tökéletes munka, kiváló híradás és rendkívüli gyorsaság. Természetesen ez a járőr meg is nyerte a hadsereg sportversenyt.

Érdemes volt azt kiírni? Felette érdemes volt! Mert ez a raj nemcsak futni, nemcsak ugrani, vagy nemcsak löni tanult. Mindezeket gyakorolnia kellett! Ezenkívül a szakmáját is tökéletesen be kellett gyakorolnia és éppen a látott példa mutatta, hogy önszorgalomból, versenyszellemből úgy begyakorolták, hogy komoly helyzetben komoly teljesítményt nyújtottak, fizikai teljesítmény és szakmai szempontból egyaránt.

Ennek a járőrnek a gyakorlása, magatartása és versenye tökéletesen fedi azt az elképzelést, amit a honvédségi sportolóktól kívánni lehet.

Fedi tökéletesen azt a célkitűzést is, amellyel sportoltatnunk kell. Igazolja azt az elhatározást, hogy a honvédségen belül sportolni kell és elsősorban szakmai, honvédségi célsportot kell üzni.

Van másik példa is. Élénken él emlékezetemben két gyalog század, amely hónapokon keresztül egymás mellett végezte katonai kiképzését. Az egyiknél kissé tréfáskedvű, de lelkes fiatal tiszt vezette a kiképzést, aki a sokszor rideg és lelket-testet merevítő katonai kiképzés keretében mindig talált időt tréfákra, énekekre, sportra, játéokra. A szomszéd század kiképzését vezető tiszt rendkívül lelkiismertes, pontos, szorgalmas, de bizonyos fokig vaskalapos ember lévén, betúról-betúre és nem szellemében ragaszkodott a szabályzatok, kiképzési tervek, illetve napirendekhez. Ennél vajmi kevés idő jutott sportra, játékra a kiképzési időn belül.

Ha a két század embereit összehasonlítottuk akkor az utóbbinál mogorva, borús, rosszkedvű és káromkodó embereket lehetett látni, míg a másiknál jókedvű és éneklő honvédeket láthattunk.

Ez a két század talán azt példázza leginkább, hogy a testnevelés nemcsak verejtéket, hanem dalt, tehát a lélek felemelését is jelenti.

Példázza továbbá azt is, hogy miként kell felfogni és miként kell a napirendbe beállítani a testnevelést. A katonai szakmai sportot és általában a tömegsportot teljesen összhangban a kiképzéssel, azzal együtt, annak szüneteiben terepen és laktányában egyaránt, úgyszólván állandóan kell üzni.

Legyen a sport jutalom, ha a honvédek jól dolgoztak, vagy váljék a lélek felemelésének eszközévé, akkor, ha kiképzésünk saját, vagy a kiképzendők hibájából unalmassá vált, nemtörődömségbe, vagy csödbe jutott.

Tehát a honvédség testnevelése csakis a tömegsportra épülhet, mert csak ezáltal válhatik az általános kiképzésnek nélkülözhetetlen ágává.

Természetesen nem szabad abba a hibába esni, hogy a sportot csak erről az oldaláról nézzük és csak ebben a szellemben műveljük.

Módot és alkalmat kell nyújtani az egyes honvédszemélyeknek, de a tömegeknek is arra, hogy a sportban kimagasló eredményekre törekedjenek, ilyeneket érjenek el. A honvédségnek ezt a verseny-sportját a foglalkozási tervezetekbe iktatott sportórákban, sportdélutánokon, sportnapokon kell folytatnia. Módot kell azonban adni az egyéneknek arra is, hogy ezt szabad idejében is gyakorolhassa. Természetesen nem szabad ebben magára hagyni az egyént. Sportterek létesítésével, sporteszközök juttatásával, stb. támogatni kell a sportolót és előre kell vinni az egyéni teljesítmények terén is a honvédségi testnevelést.

E téren a legnagyobb lépés lenne és erre az elhatározás még is van, egy honvédségi sportegyesület életrekelteése. Ez az egyesület kezdeményezne, lendületet vinne az egyéni sportolásba, hivatva lenne a honvéd sport társadalmi vonatkozásainak intézésére és végre megszüntetné azt a lehetetlen helyzetet, hogy komolyan sportoló honvédségi személyek, polgári sportegyesületekbe legyenek kénytelenek belépni, hogy versenyeken egyáltalán indulhassanak.

A közeljövőben életre hívjuk a honvédség sportegyesületét. Demokratikus szellemben fogjuk annak alapszabályait felépíteni és mindent megteszünk ennek az egyesületnek a felvirágozására, mint ahogy minden honvédnek, honvédségi alakulatnak erkölcsi kötelessége lesz, hogy azt az egyesületet, amelynek színében fognak jövőben a honvédek országos és nemzetközi versenyekre indulni, — támogassák.

A cél és módszer ismeretében vigyáznunk kell, hogy el ne téveszszük a helyes utat. Nyugodtan bizonyos rangsort is állíthatunk fel az egyes sportágak között, azok fontossági sorrendjében:

1. Katonai fegyverek, katonai eszközök, gépek, stb. kezelésében való jártassági, harcszerű, ill. sportszerű versenyek. (Fegyvernemi versenyek).

2. Céllövészet.

3. Birkózás, boxolás, cselgáncs (küzdő sportok).

4. Úszás és vízből való mentés.

5. Játékok (labdarúgás, röplabda, kézilabda, stb.).

6. Téli sportok.

7. Atlétika.

8. Torna.

9. Egyéb sportok (kerékpározás, stb.).

A fontossági sorrend abban a tekintetben, hogy melyikre mennyi időt, pénzt és fáradságot fordítsunk, de támpont az eredmények értékelésénél is.

Azt hiszem tisztán és világosan szögeztem le egyéni elképzeléseimet és azt hiszem ez az út, ami felé, ez az irányzat mutat, nemcsak céljában, de módszerében is jó. Hogy mégis megnyugtassak mindenkit, aki egyrészt a honvédségi sportot tartja szükségtelennek, másrészt nem helyezi kellő előtérbe a katonai célsportot, ezeknek szintén példákkal jövök elő.

Igazolja-e jobban a honvédségi sport szükségességét és ezen belül kimondottan katonai sport rangelső voltát valami annál a járőrnél, amelyik a gyalogjárőr versenyek során két tagját, úgyszólván ölben vitte be a célba és amellet még elég jó eredménnyel is teljesítette a járőr elé állított próbákat?

Van-e szebb és fontosabb célja a honvédségi sportnak, mint az, amit ez a járőr betöltött a nagy fizikai teljesítmény mellett is a bajtársi szellem ápolása, mégpedig nemcsak a jóban, hanem a súlyos testi fáradságok között is?

Van-e szebb igazolása a szakmai sport fontosságának, mint az előbb már eléggé részletezett híradó járőr teljesítménye?

De akiket ezek a demokratikus honvédségen belüli eredmények nem győznek meg eléggé a testnevelés fontosságáról, azok előtt álljon a francia hadsereg vezérkari főnökének az az utasítása, amit az elmúlt kiképzési év elején magasabb parancsnokainak adott, ami kb. így hangzott:

„Nem tudhatjuk még, hogy mily fegyvereket és eszközöket adhatunk a francia hadsereg kezébe. Nem értékeltük még eléggé ki a lezajlott háborút a kiképzés szempontjából. Kettőt azonban hangsúlyoznom kell: sportoljanak a katonák és tanulják meg a motor és a gépek kezelését.“

Ez ott az alapelv s mit látunk a gyakorlatban a külföldi hadseregeknél? Nézzünk meg egy szovjet csapatot. Ha az letelepül valahol, nem kell 2 napnak elteltéig s már rohampályát szerkeszt, nyújtót, mászó-rudat, korlátot ácsol és ezek között a sporteszközök között nyüzsg a kiképzési idő egy komoly részében a vörös katona.

Sportolni kell tehát nekünk is magyar honvédeknek. Sportoljunk annyit, amennyit csak a foglalkozási időnk megenged és úgy, hogy szakmai feladatkörünket minél tökéletesebben láthassuk el.

Sportoljunk, hogy testünk rugékony maradjon és lelkünk mindig emelkedett legyen!

Király Béla